

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyezer hasábozott garmond sor ára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Debrecen: Oppelik Alajos (Wollzeile 22)	
Hausenstein és Vogler (Neuer Markt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)	
Nyilvántartási díjak:	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések küldendők.

„KELET”

politikai és közgazdasági napi lap hatodik évnegyedére

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalvány-lapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt. Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

A „Polgár” baja.

(L—t.) Azok az olvasóink, kik pro varietate a „Magyar Polgár”-t is szokták forgatni, bizonyonyal megtették magukban azt a megjegyzést, hogy ez a derék lap valahányszor „olvastatja magát”, van benne egy rész valóság, kilenczvenkilencz rész frázissal, ráfogással, személyeskedéssel, éretlenséggel, logikai és másfajta solocismussal föleresztve.

Arra, hogy bármely, ha még oly iczi-piczi kérdést is elővegyens higgadtan, tárgyilagosan discutaljon; hogy akár isten adta józan észszel, akár tanulás szer-

zette argumentumokkal jobbra vagy balra eldöntön: jötték lélek még rávenni nem tudta, pedig innen onnan már hatodik évét tölti, úgyhogy még csak tíz esztendő hja, hogy a „Kol. Közlöny” „veterán” korát elérje.

Elég szomorú állapot biz ez, legkivált azokra nézve, kiknek az a keserű kenyér jutott részükbe, hogy ily ellenféllel kell napról-napra szembe állaniok, de miután a dolog így áll s változtatni rajta módunkban nincs: kénytelenek vagyunk a tényleges állapotokat elfogadni.

Proba ugyan volt elégszer — vékonyan is, vastagon is, — más fordulatot adni a dolognak, de be kell vallani, hogy minden ilyszerű kísérlet hajótörést szenvedett. A komoly cikkekre a válasz rendszeren egy sértő, vagy esetlen élcz.

Hanem olykor-olykor neki is meggyűl a „baja.” Ilyenkor vagy szépen elhallgat — mint legközelebb is tevé — vagy elkezd érzékenyen panaszkodni s egyik-másik jobboldali lapot avar vádolni, hogy milyen „kiméleltlenek.” (E fogására különösen is figyelmeztetjük — satyrikusainkat.) —

A tisztelt lapárs legújabb „baja” az, hogy a pesti jobboldali lapok most a választások előnapjaiban sűrűbben foglalkoznak az erdélyi részekkel, illetőleg, a mint a szigorú unió-párti „Polgár” magát kitéjezi, „Erdély”-lyel.

Azt természetesen hallatlanná teszi ez a nagy logikus, hogy a baloldal, míg lelkiismeretes dolognak tartotta a költségvetési vita alkalmával egy pár igen lényeges erdélyrészi érdeket megostromolni, melyeket csak a többség erőyes föllépése mentett meg a bukástól (teszem a közlekedési ügyér költségvetésében); míg a törvényhozás legutóbbi napjaiban egész nyugodtsággal agyonbeszélték azt a t.ja-

vaslatot, mely a vidéken lakó intelligenciának is megadta volna azt a politikai jogot, melylyel a városok lakók birnak; míg a kolozsvári egyetem törvényes föllállítását a Vidlicskayval és Madarászszal szövetkezett Tisza Kálmán szépen eldic-tiozta: addig az országos baloldali végrehajtó bizottság e korábban figyelemre sem méltatott, sőt lehetőleg háttérbe szorított „Erdélyt” az észnélküli agitatók célpontjául tűzte ki; addig az országos kortes-gyűlés példájára (mintha mi nem is tartoznánk az országhoz, s mintha a Királyhágon innenről nem figuráltak volna Pesten, mint küldöttek, aranyos, sőt még Kolozsvártt sétáló békés emberek is) második, „tetemesen javított kiadást” rendeznek Vásárhelytt; addig az odaát Dispositionsstandba jutott jelölteket „Erdélyben” szándékoznak elocalni; addig egyik szájasukat Vásárhelyre emittalják Pestről; addig az ellenzéki nagy lapok dobbal és trombitával csodítik az ámitás zászlója alá az erdélyrészi választókat; addig Pap Miklós indítványára ki-mondja a pesti convent(iculum), hogy „Erdélyben semmi szin alatt (tehát még nemzetiségi szempontból) sem szavaz a baloldal a (magyar) jobboldallal” (példa reá Kolozsmegye egyik választó-kerülete) — sat, sat.

Mindezekről természetesen semmit sem akar tudni a „Polgár”; mindezek neki — már csak nevével fogva is — „görögül vannak”, — de ha aztán ezekkel szemben észbe jut Gyulai Pálnak, vagy a „Reform”-nak, hogy kötelességszerűleg — figyelmeztesse az erdélyrészi csekély számú, szétszort, sok nyomoruságon keresztülment, pusztító tüzet, patakzó vért látott magyarságot: ez aztán természetesen „baj” a „Magyar Polgár”-nak! És, a mint látszik, még ennél is na-

gyobb „baja” a „Polgár”-nak az, hogy amaz incriminált cikkekből az erdélyrésziek, a székelység józan eszére történik hivatkozás.

Az ördögről hallottuk a példaszóban, hogy a tömjéntől és keresztvetéstől fél legjobban. Nem tudjuk igaz-e? de azt látjuk, hogy a „Magyar Polgár”-nak az van legkevésbé inyére, ha azokat, kikre ő hatni akar(na), a józan higgadt gondolkodásra szólítják föl.

Nem is csoda. Mert lehetetlen, hogy, ha még oly hevesvérű, vérmes reményű de dús phantasiájú az erdélyrészi magyar vagy székely: még akkor is lehetlen — ha csak egy pillanatnyi időt vesz magának a gondolkodásra — hogy be ne lássa geographiai, anyagi, nemzetiségi helyzetének veszélyeit, mihelyt a nyugodt, békés haladás útjáról letért. És ép oly lehetlen, hogy be ne lássa azt a számitást, melylyel néhány ambitiosus ember — kiket maga Ghyczy Kálmán veszélyes „tévedésben levőknek” nevezett — épen őket akarja esz-közöklül felhasználni a végett, hogy oda-át ki nem vihető céljait keresztül vihesse.

Persze, a józan észszel való gondolkodás csunyaúl megzavarná ez ujkori Archimedeské circulusait s ezért nosza rajta, elő te „corruptió”, „öntudatos nyomorítás”; egy két hízogó frázis a „Székely sasról”, me’y „a világosság forrása (id est: a baloldali program, vagy plane a M. Polgár cikkei) felé törekszik” s kész a vezércikk.

Hanem azért mi erdélyrészi választók már csak megmaradunk a józan ész eddig nagyon is előnyösnek bizonyult utjain.

És ez a Magyar Polgár „baja”.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Omahától San-Franciscoig.

(Egy mérnök uti-jegyzetéből.)

Közlő Horváth S.

IV.

(Vége.)

Azonban a közlekedés ezen irányváltozásából sokkal kevesebb haszon háromlott a franciscora, mint a hogy remélték. Az árucikkek ugyanis nagyjából várnak zár alá vonulnak át rajta, míg másfelől az aranybányák ruha és műszer-szükséglete — melyeknek előállítása Californiának egyedárussága alatt állt, — most vaspályán olcsó szállítatik az egyesült államok keleti tartományából.

E viszonyok ugyszólva rákényszerítették California lakosait, hogy a műiparra nagyobb figyelmet fordítsanak, s úgy tetszik, hogy az aranybirodalom nemsokára ipar-állammá fog átalakulni. Már most is számos gépgyárakat, phenger-műveket s más gyár-telepeket találunk azon vidékeken.

A mi az iparnak ott alig remélt lendületet adott, vagy jobban mondva azt lehet-ségessé tette, egy egészen sajátos körülményben: a chinaiak bevándorlásában leli magyarázatát. Az aranyláz t. i. a mennyei birodalom fiait is utólérté, s rendre több mint 110,000 chinai ment át Californiába. Mivel azonban a beözönlő chinaiak a munkabért lenyomták s naponta 1½, —2 dollárral

megelégedtek a korábbi 6—8 dollár napibér helyett, annál fogva a bennlakók által az aranybányák köréből a szerény jövedvények elűzettek, a többi munkások, főleg az irlandi születésűek által minden lehető módon bántalmaztatnak, háborgattattak.

E gyűlölködés esetei naponként tapasztalhatók. Ha például a gyorskocsit rablók támadják meg, csak a posta s minden bennülő chinai lesznek kifosztva, a többi utas bántatlanul mehet tovább. Magok az indiaiak, megfejtethetlen fajgyűlöletnél fogva soha sem engedik magukat megfosztatni azon gyűnyörűségtől, hogy minden kezűkhöz kerülő chinait irtalom nélkül megöljenek.

Ily módon a chinai bevándorlottak az aranybányáktól elűzve, bántalmazva, a városokba vonultak. Egyedül San-franciscóban m. e. 12-000-en települtek meg, azonban másfelé is, mindenütt elvannak terjedve s a legkisebb helységnek meg van a maga külön chinai negyede. Könnyen kielégíthető voltuk és szorgalmuk hatalmas emeltyűül szolgál a műipar fejlődésére. Számos chinai önálló kereskedést nyitott; mások gyárakat állítottak föl; a nagyobb rész azonban kézimunkákhoz fogott, melyben rendkívüli ügyességük, kitartásuk tetemesen elősegíti őket. Némely iparágakat, például a cipők, eszímák készítését egészen magukhoz ragadták. —

Maga a tengerentuli hatalmas Pacific-pálya azon néptelen vidékeken soha se jöhetett volna, oly gyorsan létre, ha ama 10,000 bevándorlott chinai, kik a munkában részt vettek, azt elő nem segíti. Maig is mindenfelé látjuk őket a pálya fenntartás körül alkalmazva, s mindenestre valami egészen különös a

chinait nemzete öltözetében hagyományos czopf-jával látni, a mint a kavicsot a vasut talpfái alá döngöli csákányával, kitartóan, szorgalmasan mint valami hangya.

A bevándorlott chinaiakat hat különböző vállalkozó társulat, formazerű szerződések mellett hozta be. S ezek nem is gondoltak állandó megtelepedésre, hanem visszatérhetőségüket bizonyos idő múlva, legjobban mindjárt kezdetben kikötötték; vagy legalább haláluk esetére testökreik hazaszállítását, mi bizonyos vállalási előtétl ttel áll összefüggésben.

California állama e körülményt saját hasznára ki is zsákmányolta s abból magának jövedelem-forrást csinált az által, hogy minden elszállítandó holtszetre 10 dollár adót vetett; mely intézkedés egyenesen a chinaiak ellen irányult. Ily módon maga a kormány is ellenséges indulattal lép fel a bevándorlott idege-nek ellen, holott ezek, a sajnosan érzett munkás hiányon jótékonyan segítettek s az által az országra nem csekély hasznót árasztottak.

Ha csakugyan nem alapl nélküli azon aggodó sejtetem, hogy az óriási chinai birodalom 350 millió lakójával előbb-utóbb európai ipar-üzéshez kezd, akkor a chinai kérdés minden bizonyonyal nagy jelentőségűvé fog válni; mert amaz ügyes, szorgalmas s végbetlen könnyen kielégíthető munkásokkal való versenybe-látatlan következtetéseket fog maga után vonni, nemcsak Amerikában, hanem Európának minden ipar-államaiban is.

Bukurest 30 év előtt.

(A Journal de Bucarest után.)

Közlő Koós Ferencz.

Midőn legelőbb Bukurestbe jött m, a gyorsgőzöseknek a Dunán hírok sem volt

Felültünk Pesten azon kis gőzöskö egyikére, a minőket most a közellévő állomások között használnak. Nappal lehető lassan haladtunk, éjjel pihentünk s megérkeztünk Orsovára a mikor lehetett. Itt nyomorú füstös fogadóban töltöttük az éjt, azon kitűnő szerencsében is részesülvén, hogy a cigányzenészekkel is megismerkedhettünk, kik zene örügy alatt egész este nyikorogtak. Másnap szekérre ültünk... minő szekerek voltak azok! Estefelé megérkeztünk Szörény Tornyára, kivette erre a pontra, a hol épen három napot kelle időzni. Ekkor egy ki: gőzösrre szálltunk, a melyen számos viszontagság után Gyurgyevora értünk. Itt kezdődött az ismeretlen földöni zarándoklás. Gyurgyevónak összes vendéglője egy félig téglá, félig deszka csarnokból állott, a hol evett az, a ki tudott s aludt az a ki teljesen ki volt merülve. Lefekvés előtt a holnap napra valami járműféléről kelle gondoskodni. Ime milyen volt az a szekér, a melyet kaptam.

Képzeli nyájas olvasóm egy minden szeg és béli nélküli faládát? csupa faszegekkel összetákolva. Ez a feleletlen láda rá volt téve négy egyenagságú fakövére. A ládát meggyurták szénával. A legnagyobb fényűzés a széna mennyiségétől függött. A szegény utas ráült a szénára, megfogodott a láda oldalába és négy csunya, de fáradhatatlan gebe ragadta magaután a gyalgó járművet, a mely az út kövein, galyain, a frissen vágott fatörzseken kerékvágásokon és a porok által tákolt hidakon kukraugrott. E hidak egy-egy öl saágból állottak, melyet a patakba lehánytak. Már az első perczben, a mint e jármű megindult, eszedden kiűl voltál, fejed szédült, keresed az egyensúlyt, de hasztalan. Egy órai utazás után

M.-Vásárhely, 1871 máj. 2.

A marosvásárhelyi Deák-párt ma tartotta városunkban szervezkedő gyűlését. Megválasztotta elnökül Filep Albertet, alelnökkül: gr. Toldalagi Viktort és Bothos Kálmánt. Megválasztotta jegyzőit is. Szónokoltak: Filep Albert, gr. Toldalagi V. Szentiványi Kálmán, Sándor László. Mindnyájan népszerű, de emelkedett hangon az ezren fölül összegyűlt székely értelmiség választók előtt fejtegetvén helyzetünket s ebből kifolyólag azon szükségességet, mely sürgősen követeli, hogy minden igaz hazafi, a Deák Ferenc által bízott zászló körül seregessen. Mindezen beszédek általában jó hatást szűttek, látszott mindenikén a meggyőződés erje; nem csatlódnak azonban, ha kimondjuk, hogy gr. Toldalagi V. Szentiványi K. ragadták el leginkább a közönséget.

Követjelöltek lettek: a felső kerületben Bothos Kálmán, az alsóban Jenei József közfelkiáltással. Ezt megelőzőleg az elnök kijelentette, hogy id. gr. Teleki Domokos gyengékedése folytán nem kíván követjelöltül fellépni, min a gyűlés sajnálattal s hazafiai érdemeinek meglehetős méltánálvala határozott jegyzőkönyvre véteti. Valamint felemeltette azt is, hogy ő maga sem kíván követjelöltül fellépni, melynélfogva a „Magyar Polgár“-nak azon ferdítését, mintha Bothos K., Filep A. és gr. Toldalagi V. a követtség fölött alkudoznának: erőlyesen visszautasította, sőt — minthogy a haza ügyeit nem szokta alkudozás tárgyává tenni — alávaló rágalmazásának bélyegezte, melyre ezer hang mondotta rá az ament. A gyűlést barátságos ebéd végezte, a hazafi és telkes toasztok nem hiányoztak. Az előjelek teljesen kielégítő; s hisszük, hogy marosvásárhelyi székely atyáink most is teljesen bebizonyítandják: hogy hagyományos józanágukat, a repülő kortések és a baloldali országgyűlés által félrevezettetni nem engedik.

BELFÖLD.

Maros-Vásárhelyt, 1872. máj. 1-én

A maros-vásárhelyi deák-párt tegnap tartotta meg második közgyűlését, mely a párt programját állapította meg; a programot, melyet alább közlunk, mindenki, ki a pártot tartozik sajátkezűleg aláírja; eddigé — alig 24 óra alatt — háromszázat halad az aláírók száma, kik között számosan vannak különösen az értelmiségből, kik magukat eddigé balpártiaknak vallották.

Meg vagyunk győződve, hogy ezuttal bebizonyul azon állítás aseptalanága, hogy M.-Vásárhely tisztán balpárti érzelmű — s győzni fog a higgadt — józan többség.

Mig a jobbpart nyíltan s falragaszokban hirdeti alakulását, gyűléseit s programját, addig a balpárt titokban bujkálva ülészik. Nem értjük, miért szükség a jó ügyben titkolozni.

veséid iszonyuan fájtak, belső részeid egészen főlháborodtak. Ha az utazás két órát tartott, a középkor minden kintő eszköze eszedbe jutott, és a kintő padon való fekvést vagy az olvasott ólom elnyelését valóságos enyhítőszernek tekinthetéd.

Azonban a kintás alatt nem haltál meg mindig. Ekkor a kintőmester, akarom mondani a kocsis, a ki szürke és veres színekkel iszonyuan kisujtált harisnyát és zekét, fején pedig felszalagozott kalapot bordított, mosolygva fordult hozzád jelentvén, hogy megérkeztetek és kérte a baksist. Jókorá összeget kellett adnod. A történelem nem jegyezte fel, ha valjon a kintőtt adománya egészen a hóhérré volt-e?

Képzeltetéd, hogy ily módon utazván, képlezeted az utazás szépségének bámulására nem ragadtatott. Egyébaránt nem volt semmi szép sem az utazásban, sem a vidéken. Valóban a Gyurgyevó és Bukurest közötti nagy róna oly egyhangú, oly kietlen. A mi az utat illeti, ez épen nem is volt. Rohantál a mezőkön át, szökdelte a patakon, árkokon, háromszorosan üggettél az előtalált hegylejtőkön. Valóban mulatságos látvány lehetett... a madarak előtt, kik e fantasztikus állatot, mely a természetrajzban nincs osztályozva, de melynek nevét az utókor számára fen kell tartani, rohani látták. E madár neve: la Caroutza.

Ti kik a vasutra panaszkodtok, gondolatok a caruczára! Bukurestbe érkezve, egy lejton előbb a Filaret-síkra értél. Bementél a városba. Minő város! Szegény város! Szűk, sáros, közvetlen vagy itt ott egy-egy

A maros-vásárhelyi „Deák-párt“ programja.

Mi úgy valljuk és teljes meggyőződésünk, hogy azon férfiak — s köztük Deák Ferencz — kik évtizedeken át a nemzet többségének helyeslése mellett, egy magyarellenes kormányval szemben, ész- és alkotmányos ellenzékot képeztek, s mindig és mindig törvényeinknek felülről is megtartását követelték; azon férfiak — s köztük Deák Ferencz, — kik a szabad-ágarczot követett 18 évi önkényuralom alatt is teljesen megőrizték hazafias önállóságukat i kiérdemelték a nemzet bizalmát.

Mi úgy valljuk és teljesen meg vagyunk győződve, hogy azon Deák párt, melynek 1867-ben sikerült nemzet és király között addig soha nem élvezett egyetértést létrehozni; melynek sikerült alkotmányos életünknek a magyar nemzeti kormány és honvédség létesítése által oly biztosítékokat szerezni, melyeket hazánk már három század óta nélkülözött; azon Deák párt, mely az 1867-dik évi kiegyezés óta is, szentesített törvényeink sértetelensége mellett bárholnan eredő megtámadások ellen, kitartással küzdött:

teljesen meg vagyunk győződve, s az eddig elért eredmények is tanúsítják, hogy ezen Deák-párt a legőszintébb a legigazabb törekvéssel van alkotmányunk fenntartására, fejlesztésére, állami létünk biztosítására, annál fogva nem kételkedünk kimondani, hogy vezérének bölcs belátása, majdnem félszázados tapasztalatai s alkotmányunk visszaszerzésében tanúsított eszelés tapintatosága, ez idő szerint, egyedül ezen pártot teszik hivatottá, az ezen alapon elért eredményeknek megtartására és biztos tovább fejlesztésére.

Mi belátjuk — és ki tagadhatná — hogy hazánkra nézve az 1867-ik évben létrejött kiegyezéssel egy új korszak kezdődött; alkotmányos életünk a practica sanctio folytán létesült 1867-ik évi kiegyezési törvényekkel újabban megerősített, koronás királyunk esküjével megpecsételtetett;

belátjuk, hogy ezen kiegyezés terhei hazánkra nézve előnyösen lettek megállapítva, mert míg a lajtántuli részek a közös költségek minden 100 frtból 70 frtot hordoznak, a magyar koronát minden 100 frtból csak 30 forint terbeli;

belátjuk, hogy ezen 1867-iki kiegyezés szerelte vissza nekünk felelős nemzeti kormányunkat; adott vissza minket önmagunknak s most már csak tőlünk függ a megkövült és megrendíthetetlen alapot, belviszonyainknak saját céljaink szerinti rendezésére, hazánknak alkotmányos utoni felvirágoztatására, észszerűen felhasználni.

Épen azért mi az 1867-iki kiegyezést, mint a birodalom két része között kötött s törvényesen megkoronázott királyunk által szentesített kétoldalú szerződést, már nemzetünknek ezredév óta tanúsított törvény-tisztelete folytán is fenntartjuk, de fenntartani kívánjuk azt hazafias meggyőződésünkkel kifolyólag is; mint olyat, mely által visszanyertük államiságunkat; mint olyat, mely által egyedül hisszük

porondhalomba került kavicsoz utcák; nébol gerendadarabok romjai, melyek hajdan a város kövezetét alkották; alacsony, fekete, szabálytalan házak. Látszólag sok, de rosszul mivelt kert, melyekben a nagyszerű, de vad növényzet csak úgy nyüzsgött. Szállást kelle keresni ebben a sajátos városban.*) Sehol egyetlen vendéglő. Ha valamelyik bojárcazládhoz nem hoztál ajánló levelet, oly formakint kellett kiállnod, melyhez a carouca méltó introductio volt, t. i. a Hanu kinjait. Fordítsd kurta kocsiháznak, csapszéknek, karavanszerájának, sör- vagy borháznak, de azért soha sem fogod kitalálni, hogy az oláh Hanu mi volt husz évvel ezelőtt s kérem a nyájas olvasót, oldjon fel engemet is ama kötelezettségtől, hogy megmondjam. . . .

Az utózan járkálva egy hirdetőnyit pillantottam meg, mely estére szini előadást hirdetett. Kérdeztem, hogy hol fekszik a színház. Bevezettek egy nagy udvar hátuljába, mely tele volt trágyával. Volt ott egy roppant nagy csúrforma, melybe egy szuette dszka előszobán mentünk be. Nehány füstös lámpa volt ennek szűke kelmével bevont falaira aggatva. Két nagy öntött kemence egyesítette egész testvériesen füstjét a lámpákkal.

A páholyoknak gondolt lyukak csak hamar megteltek vendégekkel. A színház közönsége ép olyan volt mint a szinpad maga. A legújabb párisi divat szerint öltözött férfiak és nők mellett, ott láthatád a hosszú szakálú, nagy

*) Mikes Kolemén Bukurestet „Kéregváros“-nak nevezte el. Ennél találódabb nevet soha senki sem adott még neki.

biztosított hazánk alkotmányos lételének sérthetetlen főállását;

mint olyat, melyre bizton támaszkodhatunk belreformjaink kérdéseinek megoldására; mint olyat, mely nekünk a birodalom külügyeibe, eddig nem birt — s ma is fényesen bebizonyuló — közvetlen befolyást biztosított; fön kívánjuk tartani azt, mint olyat, mely részünkre már hat évi tapasztalat folytán is, a belügyeink rendezésére oly elkerülhetlen békét, a legsúlyosabb európai viszonyok között is biztosította.

Ezen alap nélkül ismét az ötvenes és hatvanas évek tömkelegébe jutnánk, míg ezen kiegyezés emelte hazánkat az Európában elismert államok sorába s ezidőszent egyedüli védő és fontartó eszközünk a jelenlegi európai viszonylatok közt.

Ez az egyetlen főelv — „az 1867-iki kiegyezés sértetelensége az — melyet mi is, a marosvásárhelyi Deák-párt tagjai, zászlónkra tűzünk.

Belügyeink kormányzatára, reformkérdéseinkre nézve hasonlókép egyetértünk Deák Ferenczcel, nemzetünk bölcsével, és saját szavaiban kijelentett irányával: „haladni a szabadelvű demokratia alapján és létrehozni azt, a mi létrehozható“

Mi nem azért párteljük a kormányt, mint ha ennek mindenben föltétlen követői vagy épen uszályhordozói kívánnánk lenni, hanem párteljük azért, mert „nemzeti,“ mert az országgyűlés eddig nyilvánult (deák-párti elveket valló) többségének kifolyása és csakis addig és anynyiban, a meddig és mennyiben e jelleggel bírand, s az ország igazságos vezetője leend.

Részletes érdekeinket illetőleg legfőbb ohajtásunk, hogy hozassanak mielőbbi törvények, melyek által Erdély hazánknak az anyaországgal egyesülése nagy munkájából, még bevégzetlen teendők végleg rendeztessenek:

hozassanak oly törvények, melyek a haza minden nemzetiiségeinek jogosult és méltányos igényeit kielégítsék, teljes vallásszabadságot, mindenik vallásfelekezetnek önálló kormányzatot biztosítsanak;

oly törvények, melyek országos nevelési ügyünket a haladó kor színvonalára emeljék;

oly törvények, melyek az országos terheket a haza minden polgárára méltányos aránylagossággal osztva szét, a most netalán aránytalanul terhelt osztályokon könnyítsenek s hogy az ekép végrehajtandó adóreformok folytán, a nemzeti bank létrehozását lehetővé tegyék;

hogy a honvédelem tovább fejlesztessék; hogy állittassanak össze mielőbb polgári és bűnügyi törvénykönyveink;

hogy hozassanak végre általában oly törvények, melyek hazánknak állami fejlődését, anyagi és szellemi gyarapodását a kor kívánalmainak megfelelőleg, elősegítsék és biztosítsák.

Ezen és ilyen törvények szorgalmazásához, létrehozásához kívánunk mi járulni országgyűlési képviselőink által s elvárjuk tőlük, hogy a nagy nemzeti munkában „tevékeny részt“ vegyenek s csatlakozzanak azon Deák-párthoz, mely a nemzet többségének bizalmát méltán

bélelt sapkájú, *) kázmér felöltönyös **) sárga eszimas agg bojárokat; az orosz egyenruhás katonatiszteket, az ezer ránczu szoknyás arnautákat, aztán néhány turbános öreg nőt sat. Mind ez igen festői, igen furesa volt. A festvénynek meg volt az ára, de a keret rútt vala. . . .

A színházból kijőve pokoli sötétség fogott körül. S hogy a sötétség annál érezhetőbb legyen, bizonyos távolakra néhány porlepte sáros és füstös lámpát is láthattál, melyekben fagygy gyertyák pislogtak a látás rémítésére. Az utcák végein szalmával félig töltött kutjavaczkok voltak, melyekben bunkos botokkal felfegyverzett rongyos egyének szundikáltak, kik lépteid zajára néha fölserkenve rémitő hangon kiáltották: „Cine a colo? Ki van ott?*) „Om bun“ jó ember. Néha mulatságból jékat rugtunk a szegény ördögökre. A felsőbbégllyetén éreztetésére a szerencsétlen nagy alázatossággal kibujt lyukából. ****)

Ime milyen volt Bukurest ezelőtt 30 évvel s én megkímélem a t. cz. olvasót több ilyszinű kellemes és hü részletek elbeszélésétől.

Ma az utas a dunag'zhajózási társulat valamelyik kényelmes és pompás gőzöén a kikötőbe érkezve, kényelmes szekerek röpítik odább. Behelyezkedik egy tágas, magas, sőt fény-

*) Neve: Islicu **) E felöltöny neve: A n-tiriú.

***) Még az ötvenes években is így volt.

****) Ha t. i. rájok sem borították a köpenyget, mit a jókedvű magyar iparos segédek akárhány-szor rongáltak.

birja, mely állami lételünk ujászületését eszközölte s tarták távol magukat a közjogi alap „meddő és veszélyes“ megtámadásától s általában minden oly politikától, mely visszaállított alkotmányunkat újra koczára tenné;

elvárjuk tőlük, hogy „egész erejüket és képességüket oly sok irányban szükségelt belügyi reformjaink minélgyorsabb és áldásosabb megoldására fordítsák.

Éljen a haza! Éljen a király! Éljen Deák Ferencz!

Maros-Vásárhelyt, 1872. április 30-án.

Gy.-Fehérvártt, máj. 1.

Tegnap a gy.-Fehérvári intelligentiának számos tagja gyűlt a váro-ház termébe, értekezendők az országgyűlésre küldendő követek felett, s jöllehet a jelölték neveit senki sem említé fel, biztosan merjük állítani, hogy Gy.-Fehérvárnak mindkét követe jövőre is Deák-párti.

Alvinczen, eddigé, legtöbb kilátása van a megválasztatáshoz törvényszéki bíró Schlafkovics Jakabnak; gratulálunk az alvinczieknek, a deák-párti elvek zászlójának további lobogtatását jobb kezekre alig bízhatták volna.

Biztos forrásból vett értesülés szerint törvényszékünk két bíróval fog szaporodni, a mennyiben a lemondott bíró, Marosán helye betöltetik, és a létszám még egy bírói állomás rendszeresítésével emelkedni fog. Marosán helyett városunk derék fiát, volt törvényszéki elnök, most Semmisítőszéki fogalmazó Comanescu Sándort említi a bir, azt hisszük a közöbajaok adunk kifejezést, midőn az igazságügyminister új magas figyelmét e kitűnő képességű és igazságszeretetről ösmeretes egyénre felhívjuk, tesszük pedig honfiai szempontból is, mert a nevezett itteni hosszas működése alatt nehéz körülmények közepette sem felejtkezett meg soha arról, hogy ő mint román bíró is a magyar államnak polgára, s ezért a nemzetiségi harc és pártérdekek tusáiba a bírói tekintélyt bele nem keverte.

X. y. z.

Hunyadmegye 1872 ápril. 29

Déavári a „Kelet“ 95-ik számát egy közleménnyel szerencsétlété, melyben a hunyadmegyei deákpártiak e hó 21-én történt mikénti alakulását mutatván fel, egyebek közt feltüntetni kívánja, minő lelkes ostenatíóval állítottak legyen fel Jordán Domokos — mint jobboldali — képviselő jelöltséget

Bár Déavári közleményének érdemére több alapos ellenvetésünk lenne, mellőzzük; de úgy hisszük — a megyében még létező erkölcsi érzület nevében kötelességünk tiltakozni eme cáikk célzatos iránya ellen, — s nyíltan kijelenteni, hogy

1-ör. Bár Jordán Domokos felléptetése bevégzett tény, ez nem a megyei Deákpárt, hanem néhány dévai választó cselekménye, kik közül némelyek opportunusnak tartják ez idő szerint deákpártiaknak mondani magukat, —

űző vagonba s két óra alatt a filareti indobáznál van. Ez az indobáz egy oly magaslaton áll, mely egész Bukurestet uralja. Feltárl itt az egész város szeméid előtt, festői rendtelenségben, a mely szépségei között nem a legutolsó. Nyárban, midőn a rézzel fődött tornyok és házak fedelei a zóldség közepette tűndöklőnek, a kilátás valóban nagyszerű. A hegy aljában diszlik a gázgyár, széles és kedves ösvény vonul le a völgybe. Vendégszerető omnibuszok, számtalan jármű várja az utast. A mi a vendéglőket illeti, zavarba jössz, hogy melyiket válasszad. Ott van elől a Hugues hotel, a mely híven őrzi szép hírnevét, a „Grand Hotel“, „Concordia“, „Fieschi“, „d'Orient“, „Otetelesiano“, „de France“ sat.

Az utcák közül sok gránittal van kövezve, a nagy utcákat pompás házak ékesítik, egy nagy színház, mely ha kiigazítják, nem álland hátrább a legcsinosabbaknál, s melyben mindenesetre igen válogatott közönség gyűl össze, beszélgetvén Musset, Sand George nyelvét mint a párisiak és úgy öltözködve, mint Páris legarisztocratabb salonaiban, a keleti fényűzés egy kis tulzáásával. Az utcákak gáz világítja, a piszkos Cine a colók városi örökeket vanak fölszerűen tisztán és csinosan öltözködve.

Ime a mai Bukurest a régivel szemben. Azért emlegetem ezeket, hogy megmutassam, hogy mivé lehetne és bebizonyítsam, miszerint ez általunk álmadozott javítások korán sem tarthatnak a jámbor ohajtások országába.

és a kiknek már e felléptetési indokait se oszt-hatjuk; — és

2-or. Ha tán történtek is, holmi nem lelkesült éljenek, de bi onyára sok becsületes megyei deákpárti csak elborult kebelbe hagyta oda a gyűlés színhelyét, — következésképp a felémított lelkesedés emezeket nem is illet-heti. —

T. Dévavári ur! „A cél az eszközököt meg nem szentesítheti sem”; mély meggyőződésünk, hogy a deákártnak legerősebb támasza mindenben a politikai moral; a mint e szilárd alap kidobáltatik láb alól, megszűnik többé azzá lenni! — S ezért, ha dévai választó polgártársaink, megyénk több érdemes — s legalább is hason képzettségű biró — fiaik közül csak Jordán Domokos felléptetésé által vélték célhoz juthatni, — eme választásnak — valami lelkünkben fakadó hosszánát, mi és velünk együtt sok mások is épen nem kiált-hatunk.

Legyen elég ennyi észrevétel Dévavári közleményére; szándékosan mellőztük a részletekbe való bocsátkozást, — de ha tán kíváncsi fog — készek leszünk felfedezésünk indokolni is. Különben őszintén sajnáljuk, hogy mind ennek gr. Kun Kocsárd aegise alatt kelle megtörténnie. —

több Deákpárti*)

A KELET magán-távirata.

Feladott Pesten, május 4. 10 ó. — p. d. e.
Erkezett: 4 10 ó. 50 p. d. e.

Károlyi György, eddigi koronaőr, a király főudvarmesterévé nevezetett ki; a koronaőr tevéddel az országgyűlés egybegyűléseig Festetich György biztatott meg.

Királyunk ma 10 órákor megkezdte körutját. A budai parton Pestmegye üdvözlő küldöttsége várja, főispánjuk vezetése alatt. Kalocsán Haynald ersek üdvözlő. A király az érseket meghívandja, hogy vele utazzék, hogy a zsilip-alapok letételénél ő mondja a misét. Baján szintén küldöttségek fogadják. Felbat órákor érkezik Bezdánba, hol megfog halni.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, május 4-én

— A Király délmagyarországi útja. Mint a „Temesvári Lapok” írják, B ankovics Valkó, udvari számtiszt, már Temesvárra érkezett, hogy ő felsége ott időzéseére a szükséges előintézkedéseket tegye. Ugyanott Milán szerb fejedelem is meg fog jelenni a Király üdvözlőre, ha betegsége, melyben állítólag szenved, addig jobbra fordul; különben küldöttség által fogja magát képviseltetni. Gróf Andrassy Gyula, ki jelenleg Terebesen időz, valószínűleg kísérm fogja a Királyt. Szegeden a Király ünnepélyes fogadtatására nagyban folynak az előkészületek az e végre kiküldött bizottság kebelében. A bevonulás alkalmával a város minden bérkocsit lefoglalt. A Király a „Loc. Corr.” híre szerint alldódi útjának befutása után pár napot a fővárosban fog tölteni.

— A m. kir. pénzügyminisiter hivatalistáé a Jordai sóban. hivatalhoz Herman-csok György, magántársulati bányagondnokot nevezte ki.

— Az országos dalárünnepély N. Váradon, mint az „Ellenőr” hallja, szept. 5. 6. 7 és 8 ik napjain lesz.

— A „Rudolf” udvar nevű házát Bécsben, mely a hivatalnok-egylet számára épült, kedden délután nyiták meg ünnepélyesen, a trónörökös jelenlétében, ki ez egyet védnöke.

— „Bezdán.” Ez a neve az egyesült magyar gőzhajózási társulat azon kis gőzcsónak, mely ő felségét a királyt dunai útján a Ferencz csatornáig vinni fogja. Az egész kis alkotmány művészen s a mellett fénynyel van kiállítva. Bársonyos karkáin szőnyeges talpazatu hidas köztetiti, a közlekedést az álló hid és a hajó között, s mikor a belső terem ajtaján belép az ember, alig hiszi, hogy a Duua közepén van. Elegáns bársonyos pamlag övezet előtt gazdagon letakart két ebenfa asztalon, nagy ezüst kargyertyatartók állanak; a padozat török szőnyeg, a mennyezet fehér selyem. Ebből nyílik a király magán kabinete, mely netovábbjait mutatja annak, a mi e tekintetben kiállítható. Fehér selyem függönyzet, elegáns karszék, vörös damasz k selyem bur-

kolattal, író asztallal, szintén nagy ezüst kargyertyatartóval. A király szobájának ablaka benn egész szélességében néz ki a hajó orrára, mely szintén pompával van felszerelve. Szóval a hajó kiállítása méltó ahoz, a kit hordozni fog, s a társulatnak, mely azt felszerelte, annál nagyobb díszre válik, mert a felszerelés teljesen magyar kéz munkája.

— Sarolta császárné. A szerencsétlen véget ért Miksa császár nem kevésbé szerencsétlen neje: Saroltának állapotán ismét új változás állott be. Az egy ideig buskomor szótlan császárné, most vadállatnak képzeli magát s mint ellenségét támad meg mindenkit, ki feléje közeledik. Ábrázata teljesen elváltozott, majdnem elveszté nőiességet és maga dacos, mogorva és zordá lett, elérmitve magát mindenkit. Néha-néha, mintha saját magát is gyűlölné, vagy ajkait, vagy ujjait harapja és a kibugyogó vér fölött élénk örömet érez.

— Egy tót lap Tisza Kálmánról. A „Slovensky Noviny” Ghyecy Kálmán lemondási nyilatkozata alkalmából ekkép elmélkedik: „Mi tótok örvendünk ugyan e ténynek, miután Ghyecy szílvellenes álláspontot foglalt el, hanem itt nem miat a mi barátunkról vagy ellenfelünkrol akarunk szólni, hanem mint pártve-zérről. Mi már régen megjósoltuk a balközép-bukását; Ghyecy lemondása e bukás beköszön-tője, mert a ki Tiszát magát, az arisztokrátiának ezen példányképét, kinek amott a szélső jobbon kellene helyet foglalnia, követni; akar-ná, az szánalomra méltó lenne. Ha eddig, ugy Tisza vezérlete alatt ezután még inkább állani fog a balközépről, hogy a liberalismus céjét csak baltolja, miután annyi szabadelvűséget sem bir fölmutatni, mint Deák. Tisza csak egy-szerű, szenvedélyes, kötekedő ember s épen-ség-gel nem államférfi; azért e pártnak szétbom-lania kell, mihez mi sok „jó sikert” kívánunk, hogy minél előbb egy életrevalóbb ellen-zék léphessen helyébe. Éljen az új ellenzék!”

— Keleti Károly és Hunfalvi János augusztusban Oroszországba utaznak, hogy a magyar kormányt a szentpétervári statisztikai gyűlésen képviseljék. Magyarország belkereske-désének és forgalmának statisztikai kimutatását is elő fogják az alkalommal terjeszteni.

— A keleti vaspályatársaság igazga-tósága köriratot küldött szét hivatalnokainak, melyben jelenti, hogy az igazgatóság leg-utóbbi ülésén elhatározta, miszerint mindazon hivatalnokai részére, kik a magyar nyelvet nem értik, de megtanulni óhajtják, tanfolyamot nyitatt annak elsajátítására. A tanítási költség-eket maga az igazgatóság fedezi; előadások hetenként négyszer fognak tartatni. A tanfolyam megnyitása körrendelet által fog tudtul adatni az illetőknek. E vaspálya hivatalnokai tebát ki fognak záratni majd ama hiába való ment-ségtől, hogy azért nem értik a hazai nyelvet, mert nem volt alkalmuk elsajátítani. Az igaz-gatóság, midőn a magyar nyelvnek hivatalno-kai közt való terjesztését elhatározta, midőn alkalmat nyitott minden egynek magának a kellő ismeretek megszerzésére, egyszersmind el akarta vágni útját a jövőben a fennebb em-lített hiába való mentségeknek.

— A marosvásárhelyi Deák-párt pro-grammját mi is vettük s egész terjedelmében kö-zöljük is. A M. P. tehetetlen ijedelmében nem tud más fegyvert használni ellene, mint hogy sárga papírra van nyomva fekete betűkkel. Le-het, hogy az ő példánya csakugyan olyan; a miénknek zöld a papíra, míg a minapi falra-gasz, mely ellen ugyan ezt a dönthetlen argu-mentumot használta a Polgár, fehér. De hát tegyük föl, hogy mind csupa sárga papírra van nyomtatva a világ minden programja és fal-ragasza — csak evel tudják e önök bizonyitni, hogy „Erdély jeleni (sic!) állapota” a „meg-aláztatás, a köznyomor” állapota? De még is, nagy megaláztatás és a szellemi köznyomor je-le, hogy a szegény erdélyi népet oly ér-telmetlen egy csöcseléknek tartják, melynek az ilyen argumentum is jó! Szerencse, hogy nagy mértékben csaldódnak e biedelmükben.

— A ref. főtanodai ifjuság ma reg-geli 7 órákor vig zenével és derűl kedélyvel vonult ki tavaszi ünnepélyének színhelyére, a monostori erdőre. Az idő szép és kedvező. s a himes tavasz virányok reméljük oly közön-séget vonzanak a lombkoronázott erdők mélyé-be, mely méltó lesz ez ünnepélyes nap, az els-ő tavaszi táncünnepély fényéhez és jelent-őségéhez.

— Gr. Szapáry Géza, Zalamegye főis-pánja, az állásától való felmentését már több ízben kérelmezte, ő felsége azonban ápril 30-án kelt legfelsőbb határozásával Szapári kérelmét teljesítendőnek nem találta.

— Jótékonyág. Török Antal megye-reki földbirtokos a tovisi római katolikus kán-tor-tanító javára 100 frtos alapítványt tett urbéri kötvényben; Lukács Manó pedig, a sz-udvarhelyi r. k. gymnasiumi tanár, az erdélyi r. k. gym. tanuló ifjuság között leendő ki-oztás végett hetven példány új kiadású latin klasszikus munkát küldött be a gyulafehérvári főpásztori irodába.

— Szürnyű véres esemény folyt le Heileczen (Igló mellett), hol egy csavargó

egyik parasztház udvarára beosonva, az udva-ron levő asszonytól a háznál levő pénzt kérte. Ez a nála levő szobakulccsal a padlásra sza-ladt, s maga után huzta a létrát. Most a csa-vargó azzal fenyegette, hogy ha a kulcsot le nem dobja, megöli a szobában síró két gyer-meket. Az asszony nem hitte, s az elvetemült betörvén az ajtót, egy nagy konyhakéssel el-vágta a két gyermek nyakát. Ezalatt az asz-szony kiáltozására emberek jöttek, s keresték a gyilkost, kit a kemencében meg is találtak, haem nem akart kibujni Hazajött a férj is, s mivel a szörnyeteg még mindig nem akart kijönni, szörnyű felháborodásban belőtt a ke-mencébe, s a nyomorult halva maradt.

— Szőlő-üzldoltás. Már több évi ta-pasztalatból kifolyólag, kedves kötelezéstet vé-lek teljesíteni az által, ha a szőlőeszek becses figyelmét ismételtén föl hívom a szőlő-üzld-oltás sra. A mult évi fölívásom szépen ered-ményezett, jelentékeny számban keresvén föl engemet — e tárgyban — az érdeklődők. Az idő megint itt van, s én nagyon szívesen ajánlom föl szolgáltatmat ez ideány alatt is, a nnek természetben történő megmuta-tására — lakásomom, a külmagyarutczai ref. fiu és leány népiskola helyiségében. — Ez el-járás szükségessége, hasznossága, előnyössége és már a következő évben szépen eredményező volta miatt — kiváló figyelmet érdemel. Ko-lozsvárt, máj. 4. 1872. Szentgyörgyi Lajos, ref. néptanító.

— Az országos zenede részére a köz-oktatási miniszter 2000 frtot mintrendes, 5000 frtot pedig mint rendkívüli segélyt utalványo-zott; előbbi két részletben, utóbbi oly föl-tétel alatt, hogy annak továbbfordítását annak idejében igazolja.

— Előismerés az érdemnek. Az or-szágos magyar iparegyesület ápril 28-dikán tartá meg, Weninger Vincze elnöklete alatt, ez évi közgyűlést Pesten. A gyűlés tárgyai közt helyet foglalt a pályázati jutalmak kiosztása is. A jutalmazottak között örömmel látunk ne-hány erdélyi iparost is. Az egyesület egy-felől a végett, hogy az előretörkvő hazai ipa-rosokat elismerésben részesítse, másfelől a vé-gett, hogy a munkásosztályt kitartásra és szor-galmas előmenetelre ösztönözze, ez évben is pályázatot hirdetett két rendbeli éremre. I. A versenyképességi éremre, mely oly iparosoknak adatik, kik üzletüket korszerű berendezés és okszerű ügyvitel által oly fokra emelték, mi-szerint a külföld hasonló üzleteivel való ver-senyképesség föltételeivel birnak, ez idén 20 pályázó jelentkezett, kik közül az illetékes szakosztályok által kiküldött szakértő bizottsá-ságok véleményezése alapján az igazgatóság tiz iparosnak ítélte oda az ezüst díszérmet. köztük G e r g e l y J á n o s kerékgyár-tónak Kolozsvárott és Göckel Simuel posztó-gyártónak Nagyszebenben. II. A munkáséremre, mely szorgalmas, kitartó és elismerésre méltó jellőségű munkásoknak vagy munkavezetőknek adatik, a jelentkezett 53 pályázó közül az igaz-gatóság az e tárgyban működött külön bizott-ságnak véleménye alapján 30-nak ítélte oda az ezüst érmet; köztük Bogdanovics Román nyergesnek Nagyszeben, Gross Samu bőrdönd-ösnek Nagyszebenben, Klebinszky Teofil szabó-nak Kolozsvárott, Kloesz József szobráznak Kolozsvárott, Maskuszinsky Lipót szabónak Kolozs árott, Prodán József cipésznek Kolozs-várott, Tasnády Miklós bőrdöndös üzletvezetőnek Nagyszebenben, Wolff Frigyes nyomdavezetőnek Nagyszebenben.

— Monson Edmund John Anglia nem rég kinevezett magyarországi főkonzula a „P. N.” értesülése szerint, levelezéseit a fővárosi hivatalokkal magyar nyelven folytatja, holott azt a nemzetközi bevett szokás szerint akár angol akár francia nyelven végeztethetné. E példa valóban tiszteletre méltó megbecsülése nemzetünknek, mely viszont mindig tisztel-e kereső legalább a politikai téren mintaképül venni az angolt.

— A strassburgi egyetem megnyi-tására vonatkozó ag távirják Strassburgból: „Ma, délelőt 11 órákor pompás májusi időjárás mellett, nyitattott meg az itteni egye-tem. Az utcák és terek roppant néptömeg ál-tal voltak ellepve. Pont 11 órákor lépett a rektor, a strassburgi egyetem tanári karának, s vagy 30 egyetem küldöttségének élén a te-rembe. Möller elnök rövid megnyitó beszédet mondva, így szólt: „Urain!” Ő felsége a csá-szár uralkodó házának hagyományait követte, s a német nép legbensőbb óhajának tett ele-get, midőn Elsass Lothringen-ek, a háboru-ból tettei által történt visszaszerzése után, ezen tartomány Németországgal való új egye-síté-ének beszentelési tényeül, a strassburgi egyetem visszaállítását szemelő ki. Kaphatott volna-e Elsass ennél szebb népajándékot Né-metországtól? Ez a nemzeti élet fiai-kolája lesz, s Elsast teljesen visszaszerzi nekünk. A német ifjuság lelkesülten fog ide tolni; s mint ma Németország Strassburg felé, ugy fog tán egykor Strassburg Németország felé árad-ni, s szellemi világosságot terjeszteni. A csá-szár nevében és a herceg-kancellár megbízá-sából az egyetemet megnyitottunk jelentem ki.” — Erre Möller az alapító okmányt ol-

vasta, melyet azután Brűch rektornak átnyuj-tott. Ezután felolvasá a koronahg üdvözlő táv-iratát és éltatá a császárt. Brűch rektor me-leg szavakban köszönetet mondott a császárnak, a birodalmi kancellárnak, Roggenbach elnök-nek, a város mairejének és felolvasá azután a német birodalmi gyűlés elnökségének üdvözlő iratát. Egy kardal elnéklése után Springer tanár az ünnepi beszédet mondotta. Ennek be-fejezése után az idegen küldöttségek három képviselőjének beszéde következett, mire Brűch rektor rövid választ mondott. Az ünnepi te-rem részvevőkkel zsufolásig megtelt.

KÖZGAZDASÁG.

A gy.-fehérvári piac árak ápril 27-ről, alsó ausz. mérője. Tisztabúza 6 ft. — kr. rozs 4 ft 50 kr. Egybúza 5 ft 25 kr. Zab. 2 ft 10 kr. Széna kötve 2 ft 15 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 15 ft — kr. Egy font faggyugyertya 40 k. Marhahus fontja 22 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 22 kr. Paszuly kupája 18 Burgonya, mérője 2 fr — kr. Disznózsir 84 kr. 76 kr.

A beszterezeli piac árak áprill. 30 uszt. mérő Búza 6 ft 40 kr., egybúza 4 ft 80 k. rozs 4 ft 90 kr. kukorica — ft — kr. Zab 1 ft 60 kr. pityóka 2 ft 9 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsir 60 kr. Egy kupa borsó 20 kr., len-cse, iczéje 28kr. paszuly, iczéje 20kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahus 18. Egy mázsa széna 1 frt 80 kr. Egy öl tüzi a kemény 7 ft 50 kr.

A n.-enyedi piac árak ápril. 28. a. ausz. mérő tisztabúza 6 ft 20 kr. rozs 3 ft 50 k. egybúza 4 ft 20 k. zab 2 ft 10 kr. Szé-na 1 ft. 90 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 11 frt — kr. Marhahus fontja 20 kr. Konyhaliszt 10 kr. Borsó mérője 20 kr., lencse 24 kr. paszuly ft 16 kr. —

A deézi piact árak ápril. 28. 1. mérő tisztabúza, ausz. mérője, 5 ft 80 kr. egybúza 5 ft 40 kr., rozs 3 ft 80 kr., tö-rökbuza — ft — kr., zab 1 ft 36 kr., széna mázsa 2 ft 40 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosz-szu 10 ft. — kr. marhahus fontja 18 kr., kony-halaszt 9 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 20 kr. paszuly 26 kr.

Távíratl tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Május 4-én 5%, Metalliques 100 fr 64.90 Kamat —. —. 5%, Nemzeti kölcsön 100 frt. 72 10 1860. Kölcsön 103 50. Bankrészevény 836. — Hitelintézeti részvények 338.25. London 10 ft. st. 112.60. Ezüst 110.50. Cs. kir. arany 5.34. Napoleonor 8.96.

Urbéri kötvények: Magyarországi 83.50. Temesi 80.25. Erdélyi 79. —. Horváthországi 84. —

Felolós szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)

N y i l a t k o z a t.

Minorich Albert urnak tegnap a Magyar Polgár 102-ik számában, közzétett nyiltéri nyi-latkozatát, tudomásul vesszük. De kérdjük egy-szersmind a lovagias Minorich Albert urtól: „vane az ildomról csak egy por-szemnyi fogalma is annak, ki oly ügyet a nyilvánosság terére ho-zott, melynek benső indító okait, — habár közvetve, — hirlap utján — is, — szelölöletni akarai, tiltják szent érdekek, melyeket megsérte-ni nem tartozik a jellem körébe.”

Kolozsvárt, 1872 Május 4-én.

Czirják Albert.
Maksai Miklós.

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, máj. 3-án.

Szappanyos Tivadar birtokos Samosujvá-ról, Gál Jenő kereskedő Pestről. Tamás Gyula birtokos Sz.-ujfaluból, Balázs Imre birtokos Zentelkéről, Pap Ferencz kereskedő Tordáról, Horváth György ügyvéd Pestről, Frink Lajos kereskedő Beszterezéről, Szigeti Ödöz tanár Déésről, P. okop József magánzó Déésről, Fligel Nándor mérnök Bécsből, Lammer Ferencz gépész Nagyváradról, Gelner Ernő kereskedő Pestről, Kratzer József ügyvéd Felvintzről, Emanuel Fülöp kereskedő Marosvásárhelyről. B. Torotz-kay Árpád honvéd hadnagy Déésről, Szentpé-teri László Aradról, Pavel Mihály esperes és országos képviselő Mármaro-ról, Mán Gábor ügyvéd Déésről, Dombory Imre birtokos Maros-vásárhelyről, Lázár István birtokos Kiskapusról.

*) E rovat alatt közzétett csupán asztóhá-tóság irányában vállalt felelősséget at Szász.

2465. 1872.

[175]

[1-2]

Arlejtési hirdetmény!

Kolozs megye alispáni hivatala részéről közhírre tétetik, miszerint a Bács-M.-N. Som-bori útonál fenntartására szükségeltető 433 kubik öl kőnek a m. árdi bányából leendő kibányászása és elhordása f. év május 12-ikén M.-Nádason árlejtés útján ki fog adatni. Az erre vonatkozó feltételek, hivatalos órákban a megyeházán megtekinthetők.

Kolozsvárt, május 4-én, 1872.

Kiadta: FERENCZY JÓZSEF, aljegyző.

4-1872

Kolozsvár városi iskolaszék

(153)

(3-3)

Pályázati hirdetés.

A kolozsvári városi polgári iskola aban az 1872-73 ki tanév kezdetével, a 4-ik rendes osztály megnyílik. Ennek alkalmából a természetiek és a rajz tanítására, a mondott tanév kezdetével, két tanári új állomás rendszeresített, a melyekre ezennel a következő feltételek alatt pályázat nyitattik:

I. A természetiek tanszékére megválasztandó rendes tanárnak szorosan vett szaktárgyain (a természettanon, vegytanon és terményrajzon) kívül egy ideig — t. i. az intézet minden osztálya teljes beállításáig — még más tantárgyakat is kellend tanítani. Nevezetesen már az első évben áruismét, közönséges és kereskedelmi földrajzot. Mindezekből azonban hetenként 20 óránál többet tanítani nem köteles.

II. A rajztanári tanszékére megválasztandó az intézetnek szintén rendes tanára lesz, a kinek a szabadkézi, mértani és szerkesztményi rajzon kívül egyideig még szépirást is kellend tanítani. Mindezekből azonban hetenként 25 óránál többet adni nem köteles.

A megválasztandók állomásokat f. évi évi szeptember 1-én elfoglalni kötelesek. Feltétlenül megvárja még az iskolaszék, hogy a megválasztott tanár urak állomásokat tanév közben elhagyni nem fogják.

Mind a két tanár évi rendes fizetése 1000 ft o. é. a mely minden öt évi tanítási idő elteltével 100 frttal fog gyarapítani egész addig, a mig az 1500 frt. maximumot eléri. E fizetésen kívül sem szállás, sem szálláspénz nem adatik.

Pályázni akarók felhívattak, hogy pályázati folyamodásukat az illető szakokban való elméleti és gyakorlati kellő képzettségüket tanúsító okmányokkal felszerelve folyó évi június hó 1-én napjig iskolaszéki elnök méltóságos Nagy Péter urhoz Kolozsvárra, bérmentve küldjék be.

Kolozsvárt, 1872 ápril 10-én.

A Kolozsvár városi iskolaszék megbízásából,

Váradi Károly az iskolaszék jegyzője.

(172)

(2-8)

VICTORIA

biztosító társaság Kolozsvárt

JELENTÉS és FELHÍVÁS.

Van szerencsénk a t. gazda-közönség tudomására hozni, hogy folyó évi jég-díj-sabályzatunkat kibocsátók s

az ez idej jég-üzletet megnyitottuk.

Felhívjuk ehhez képest a t. közönséget folyó évi jég-biztosításait társaságunknál tenni meg.

A Victoria előnyei: mint

olcsódíjak:

káresetén azonnali intézkedés és fizetés; a kárbecslési költségeknek egészen a társaság által hordozása;

a biztosításoknak váltóra megtétele; az egyedül a VICTORIA által gyakorolt társas és községi biztosítás;

a jég-üzletnek a tűzzel annyiban összekapcsolása, a mennyiben együttesen feladott új tűz-biztosítások díj leengedésben részesülnek sat.

az erdélyi közönség előtt országsszerte ismeretese, s bővebb ajánlatást nem igényelnek. Azért itt csak annyi legyen különösen kiemelve, hogy

az idej jégbiztosítási díjak, dacára a tavalyi tömeges és országos jégveréseknek, lejjebb szállítottak, hogy

a megállapított díjak 10%-a leengedtetik, és hogy

a VICTORIA az, mely évek óta már Erdélyben a legtöbb jégkárt fizeti, s nevezetesen tavaly többet fizetett, mint az Erdélyben működő kilencz biztosító társaság összesen.

Közelebbi tájékozással, egyéb kedvezmények iránti felvilágosítással szolgálnak a vidéki ügynökségek, felügyelők és helyben

a VICTORIA

biztosító társaság Vezérügynöksége Kolozsvárt

Wagner.

Szász.

(171)

(2-3)

Közügylési meghívás.

Tudomásunkra jöven a magas kormányának az erdélyi köles. jég- és tűzkármentő társulat még függő en levő ügyeinek miként lebonyolítására vonatkozó újabb intézkedése; tapasztalván továbbá azt, hogy hat évi vajadás után is, az ügyállás csaknem a régi maradt; alú irt társulati tagok hajlandók vagyunk a kormányi intézkedés alapján megkísérteni egy közgyűlési tanácskozást az említett ügyek lebonyolítását lehetségesítő módok és eszközök fölött.

Tisztelettel felkérjük tehát egy részről az említett társulat mindazon tagjait, kik az ügy iránt érdeklélnek s annak minél czélsezerűbb hasznosítását óhadják, hogy a megjelölt czélból folyó évi június 8-án délután 4 órakor Lyceum (épület II. emelet) nagy termében tartandó társulati közgyűlésen személyesen, vagy meghatalmazott által megjelenni szíveskedjenek; — más részről felkérjük az 1866. évi ápril 3-án tartott társulati rendkívüli közgyűlés által behelyezett választmányi elölők, jegyző és tag urakat: szíveskedjenek hasonlóan megjelenve a magas kormányhoz bejelentett, de általa az egyedül illetékes társulati közgyűléshez utasított lemondás felől nyilatkozataikat a megjelölt közgyűlés előtt megtenni.

Kolozsvárt, 1872, április 25-én.

Kabós Dániel s. k., Kulcsy János s. k., Fekete Pál s. k., Nemessányi András s. k., gr. Eszterházy János s. k., id. Andráscsöföszky János s. k., Tompa János s. k., dr. Incze Miklós s. k., dr. Joo István s. k., Galiszer Lajos s. k., Ajtai Sándor s. k.

Eladó kereskedés

Kolozsvárt.

Sárogy Elek fűszer és vaskereskedése igen kedvező feltételek mellett eladó.

Értékezhetni üvegy Sárogy Elekével.

(367) Alú irt Májer urak bresztai fehér

mell-szőrpét idült náthaláz, tartos köb és tüdő elnyalkódás ellen kiűző sikerrel használható, és egy néhány palack használat után egészen teljesen helyreállított minék folytán a neveztem szörpöt hasonló bajokban mindenkinek bizton ajánlom. Győr, 1864, június hó 25-én

DEÁKY ZSIGMOND.

casaropoli püspök s győri nagy praepost. Egy kisebb üveg 60 kr., nagyobb üveg 1 ft. Kapható: Kolozsvárt Binder K. Gyógysz. /erésznel belső-mon. storiutza a Radout során, és C. M. MEGAY K. Fejérvárt.

(162)

(6-*)

Fogbetegeknek fontos!

Van szerencsém tisztelettel jelenteni, hogy rendszeren minden 1/4 évben Kolozsvárt néhány hétig rendelni fogok s igyekszem sem szilárd eljárás és észszerű gyógykezelés által szerzett bizalmamat a jövőben is fenntartani. Műfogakat 3, 4, 5 frt. és légnymatu sorfogakat 70 frttól 100 frtig, a legújabb amerikai mód szerint czélsezerűen, természetesen fájdalom nélkül alkalmazok, a nélkül, hogy a gyökeret eltávolítsam; minden fogorvosi műtétet, u. m. foghúzást, plombirozást kimélettel teljesítek s fogfájást gyorsan és örökre gyógyítok. Korábbi t. megrendelőimnek ingyen teszem meg a szükséges javításokat. Kevésbé tehetősek minden kedvezményben részesülnek; szegényeknek műtétek ingyen; orvosi tanács mindenkinek ingyen. Műtermem a Nemzeti Szállóban 10 és 11 sz. alatt van. Rendletek 9-től 12 és d. n. 3-tól 5 óráig. Kivánatra fogorvosi műtéteket a t. szenvedők lakásán is teljesítek. Idegenek 1 fogat 1 óra alatt, egész sorfogat 24 óra alatt kapnak

tisztelettel: PERL, fogorvos Bécsből.

(3)

(17-*)

Javított VIDACS Ekék

Erdélyország gazdasági viszonyaihoz alkalmazva kaphatók:

Jankó Vincze gépgyárában

Kolozsvárt.

Nagyobb eke ára	18 forint.
Kiseb eke ára	17 "
Eketaliga ára	10 "

Továbbá készen kaphatók:

Szóró és tisztító rosták	65 forintért.
Törökbuza fejtők	45 és 65 "

Megrendelések elfogadtatnak egyéb gazdasági gépekre is.

Ugyanott azonnal be adható egy kisebbféle cséplőgép, 3 hónapra 120 forintért.

Az első magyar általános biztosító társaság

KOLOZSVÁRI FŐÜGYNÖKSÉGE VEZETÉSÉT

alú irt „hitelbank és zálogkölcöntársulat“ vette át.

Azon kijelentéssel hozzuk ezt köz tudomásra, hogy egész törekvésünk oda lesz irányozva, hogy e minden tekintetben elsőnek nevezhető hazai biztosító társaság iránt, az eddig tapasztalt általános bizalmat, gyors, pontos és méltányos eljárással fentartsuk s kiérdemeljük.

Van szerencsénk tehát a t. közönséget teljes bizalommal értesíteni, miszerint társulatunk biztosításokat elvállal:

tűzveszély,

jégkárok és

szállított javak veszélye ellen, valamint

az emberéletére, minden módozatokban (haláleset, kiházasítás, agg-kor biztosítás, azonnal kezdődő vagy elhalasztott éjjáradékokra) a

legkedvezőbb feltételek és olcsó díjak mellett.

A társasági alaptőke, díjtartalék és nyereség tartalék főkében 10313.738 ft és 13 krt bir biztosítéki alapul.

Részletes felvilágosítással szolgál s ajánlatokat elfogad a társaság számos ügynöke a vidéken, valamint itt a központban a főügynöki iroda, a mely a hitelbank helyiségében van elhelyezve. (Főtér 2. sz.)

Alkalmos pontokon szívesen állítunk még új ügynökségeket s erre vonatkozó ajánlatok tételére felhívjuk a vállalkozókat.

Együttal van szerencsénk kijelenteni, hogy a m. általános földhitelrészvénytársulattal kötött egyezményünk alapján képesek vagyunk telekkönyvezett birtokra törlesztési kölesönnel szolgálni, a melynek feltételeiről a t. ügynök urak bővebb felvilágosítást adni s az ajánlatokat elfogadni készek.

Kolozsvárt, ápril hóban 1872.

(151)

5-*

A hitelbank és zálogkölcön-társulat.